

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ต่อการดูแลตนเองและ
คุณภาพชีวิตของผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านม

ผู้เขียน นางสาวประทุม สร้อยวงค์

ปริญญา พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ชวพรพรรณ	จันทร์ประสิทธิ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพาพร	วงศ์หงษ์กุล	กรรมการ
ศาสตราจารย์มาลัย	มุตตารักษ์	กรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. ลอเรล	นอร์ทเฮาส์	กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านมมักประสบกับปัญหาจากผลของการรักษาและเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งเต้านมซ้ำ อันส่งผลต่อความสามารถในการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิต ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตในประชากรกลุ่มนี้จึงมีความจำเป็น การวิจัยแบบกึ่งทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ต่อการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านมภายหลังได้รับการวินิจฉัย 1 ถึง 3 ปีที่ไม่ปรากฏอาการของโรค กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านมจำนวน 48 รายที่อาศัยอยู่ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จัดให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 16 รายและกลุ่มควบคุมจำนวน 32 ราย (ด้วยอัตราส่วน 1:2) กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมการพยาบาลประกอบด้วยการให้ความรู้แบบกลุ่มจำนวน 1 ครั้ง การเข้าร่วมกลุ่มช่วยเหลือตนเองจำนวน 4 ครั้ง และการให้การพยาบาลทางโทรศัพท์จำนวน 2 ครั้ง ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ การประเมินผลกระทำโดยใช้แบบบันทึกการดูแลตนเองและแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยมะเร็งเต้านม รวมทั้งประเมินความคิดเห็นของกลุ่มทดลองต่อกิจกรรมการพยาบาลและผลที่ได้รับ โดยการสนทนากลุ่มภายหลังได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติการทดสอบความแปรปรวนแบบวัดซ้ำและสถิติทดสอบแมน-วิทนี ยู

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ มีคะแนนการเปลี่ยนแปลงของการดูแลตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง ระหว่างก่อนการศึกษากับหลังได้รับการพยาบาลทันที และก่อนการศึกษากับภายหลังได้รับการพยาบาล 4 สัปดาห์ ($p < .05$) ส่วนผลของการพยาบาลต่อคุณภาพชีวิต พบว่าไม่มีความแตกต่างของ คะแนนการเปลี่ยนแปลงระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างไรก็ตามผลของการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่มแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองรู้สึก พึงพอใจกับกิจกรรมการพยาบาลที่ได้รับ โดยเฉพาะกิจกรรมดังกล่าวทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการ ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการดูแลตนเอง ความสามารถในการจัดการ กับชีวิตประจำวัน การเสริมสร้างกำลังใจ การเพิ่มคุณค่าในตัวเองและการรับรู้ว่าได้ประโยชน์ จากการเข้าร่วมกิจกรรม

ผลการศึกษานี้เป็นประโยชน์ต่อองค์ความรู้ทางการพยาบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อการปฏิบัติการพยาบาลด้านการเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของผู้รอดชีวิตจากมะเร็ง เต้านมที่สมควรพิจารณาให้มีการผสมผสานกิจกรรมการพยาบาลนี้เข้ากับการพยาบาลปกติที่ผู้รอด ชีวิตจากมะเร็งเต้านมได้รับอยู่ แต่ทั้งนี้อาจมีความจำเป็นต้องมีการศึกษาเชิงทดลองในกลุ่มตัว อย่างที่มีขนาดใหญ่และมีการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลอง เพื่อตรวจสอบผลการวิจัยอีกครั้งหนึ่งและ ได้ผลการวิจัยที่น่าไปสู่การอ้างอิงในประชากรกลุ่มนี้ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title The Effects of Supportive-educative Nursing Intervention
On Self-care and Quality of Life Among Breast Cancer Survivors

Author Miss Pratum Soivong

Degree Doctor of Philosophy (Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Chawapornpan Chanprasit Chairperson

Assistant Professor Dr. Tipaporn Wonghongkul Member

Professor Malai Muttarak Member

Professor Dr. Laurel Northouse Member

ABSTRACT

Most breast cancer survivors often encounter the consequence effects of treatment as well as the risk of cancer recurrence which results in a decrease of either their self-care ability or quality of life. Therefore, the development of an effective intervention to enhance self-care and quality of life among this population is in a great need. The quasi-experimental research design was conducted to explore the effectiveness of a supportive-educative nursing intervention on self-care and quality of life among breast cancer survivors, who were one to three years post diagnosis and disease-free. A sample of 48 breast cancer survivors living in Northern Thailand was recruited. Sixteen of them (n=16) were assigned to the experimental group and 32 were in the control group (the ratio of 1:2). The experimental group received an intervention consisting of one session of group education, four sessions of a self-help group, and two telephone intervention calls based on individual health problems,

whereas the control group received conventional care. The evaluation of the study was conducted immediately upon the completion of intervention and at the fourth week post-intervention by using the Self-Care Behavior Log and the Quality of Life-Breast Cancer Questionnaire. The focus group discussion was also conducted at the fourth week after the completion of intervention in order to explore the breast cancer survivors' opinions regarding the intervention process. Comparison of self-care behavior scores and quality of life scores between the two groups were analyzed using repeated measure analysis of variance as well as Mann-Whitney *U* test.

Findings revealed that the mean differences of self-care behavior scores of the subjects in the experimental group were higher to a statistically significant degree than those of the control group both between baseline and immediately post-intervention as well as between baseline and the fourth weeks after the completion of the intervention. Additionally, the effect of the intervention on quality of life showed no difference between the two groups at any point of evaluation. However, qualitative data from the focus group discussion demonstrated that the experimental group appreciated the intervention in terms of increasing their sense of awareness in self-care, self-management in daily life, being cheered up, added self-value, and benefit recognition.

The findings of this study could contribute to nursing knowledge, in particular nursing practice for enhancing breast cancer survivors' potentiality. This intervention protocol should be integrated to the provision of conventional care for breast cancer survivors. However, the replication of the research with large samples using a randomized clinical trial need to be conducted in order to reassure the intervention effects and generalizability to the breast cancer survivor population.